

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 67.898/1/V
van 11 september 2020

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, betreffende de omzetting van Richtlijn 2018/844/EU en betreffende diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie’

Op 28 juli 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 11 september 2020,^(*) een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, betreffende de omzetting van Richtlijn 2018/844/EU en betreffende diverse bepalingen inzake de energie-efficiëntie’.

Het ontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 3 september 2020. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad, voorzitter, Wouter PAS en Koen MUYLLE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Arne CARTON, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 september 2020.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt ertoe uiteenlopende wijzigingen aan te brengen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 ‘houdende algemene bepalingen over het energiebeleid’ (hierna: het Energiebesluit van 19 november 2010) en aan de bijlagen V, VI, IX en XII bij dit besluit.

Een aantal bepalingen van het ontwerp voorzien in de gedeeltelijke omzetting van Europese richtlijnen:

- de artikelen 1, 2°, 6, 10, 12 en 13 van het ontwerp voorzien in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ‘houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie’;
- de artikelen 5 en 6 van het ontwerp voorzien in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 ‘betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG’;
- artikel 14 van het ontwerp strekt tot wijziging van een op grond van richtlijn 2014/94/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 ‘betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen’ in het Energiebesluit van 19 november 2010 vastgestelde doelstelling inzake de spreiding van de publiek toegankelijke oplaadpunten voor elektrische voertuigen;
- de artikelen 49 tot 52 van het ontwerp voorzien in de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 ‘tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie’.

De artikelen 21 en 22 van het ontwerp strekken tot de gedeeltelijke herinvoering van een erkenningsregeling voor organisatoren van een kwaliteitskader voor de uitvoering van luchtdichtheidstesten of de opmaak van ventilatieverslagen, na een vernietiging van die erkenningsregeling door de Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak.¹

¹ RvS 10 juli 2019, nr. 245.148, vzw *Belgische vereniging van onafhankelijke agentschappen voor controle van gebouwen*.

Daarnaast voorziet het ontwerp in de opheffing, vervanging of wijziging van een aantal definities in het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 1), de verwijzing naar twee van de voormelde Europese richtlijnen (artikel 2), een correctie van een verwijzing naar een ministerie (artikel 3), een bijkomende taak die wordt toegevoegd aan de opdrachtomschrijving van het Vlaams Energieagentschap (artikel 4), aanpassingen van verwijzingen en opschriften (artikelen 7, 8, 9, 11 en 16), een verplichting voor het Vlaams Energieagentschap om een databank bij te houden van bepaalde projecten waarvoor steun is toegekend, die de identificatiegegevens van het project en de steunaanvrager bevat (artikel 15), de opheffing van de regeling van de “energieskundige type B” en van de “energieaudit residentieel” (artikelen 16 tot 20 en 40 tot 45), een aanpassing van de regelgeving inzake energieprestaties en energieprestatiecertificaten (artikelen 23 tot 39 en artikel 48), de toevoeging van gronden op basis waarvan het Vlaams Energieagentschap een erkenning als opleidingsinstelling of exameninstelling kan intrekken (artikel 46), en in de invoering van een mogelijkheid tot het veranderen van de toepasselijke representatieve projectcategorie na een principebeslissing over de toekenning van groenestroomcertificaten of warmtekrachtcertificaten (artikel 47). Ten slotte worden de artikelen 42 en 43 van het decreet van 16 november 2018 ‘houdende diverse bepalingen inzake energie’ in werking gesteld (artikel 53) en wordt in een overgangsregeling voorzien voor de door de artikelen 49, 50 en 52 van het te nemen besluit vervangen bijlagen V, VI en XII en de door artikel 51 gewijzigde bijlage IX van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 54).

RECHTSGROND

3.1. Uit de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef blijkt dat de rechtsgrond voor het ontworpen besluit wordt gezocht in de artikelen 20 en 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, in de artikelen 4.1.22/5, derde lid, 4.3.2, 4/1.2.2, 4/1.3.1, 4/1.3.2, 7.1.3, 10.1.1, 10.1.2, 10.1.4, 10.1.6, 11.1.1, 11.1.4, 11.1.5, 11.2.1 en 11.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, en in artikel 64, eerste lid, van het decreet van 16 november 2018 ‘houdende diverse bepalingen inzake energie’.

Gevraagd aan welke bepalingen van het ontworpen besluit elk van die bepalingen rechtsgrond bieden, heeft de gemachtigde de volgende rechtsgrondtabel overgemaakt:

Artikel		Rechtsgrond	Richtlijnbeeping
Artikel 1	1°	Art. 20 BWHI ²	
	2°	Art. 4/1.3.1 en art. 4/1.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 10 bis en art. 11 bis van richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/2002
	3°	Art. 20 BWHI ³	

² Voetnoot in de door de gemachtigde overgemaakte rechtsgrondtabel: Er is momenteel in het Energiedecreet geen expliciete rechtsgrond voor de invoering van de energieaudit. De decretale rechtsgrond m.b.t. het renovatieadvies (art. 11.2/1.1 Energiedecreet) is ook nog niet in werking getreden. Voor de opheffing van het hoofdstuk m.b.t. de energieaudit dient dan ook een beroep te worden gedaan op art. 20 BWHI.

	4°	Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
	5°	Art. 11.2.1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 2		Art. 4.1.22/5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 4.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 4/1.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 4/1.3.1 en art. 4/1.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	Algemene verwijzing naar Richtlijn 2010/31/EU, moet worden aangepast gelet op de wijzigingen die door richtlijn 2018/844 zijn gebeurd. Hetzelfde voor richtlijn 2012/27/EU, die wordt gewijzigd door richtlijn 2018/2002
Artikel 3		Art. 87, § 1 BWHI	
Artikel 4		Art. 87, § 1 BWHI	
Artikel 5		Art. 4.1.22/5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 10 lid 3, a) van richtlijn 2012/27/EU
Artikel 6		Art. 4.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 10 lid 1, art. 10 lid 3, a) en e) en art 11 van richtlijn 2012/20[27]/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/2002
Artikel 7		Art. 4/1.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 8		Art. 4/1.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 9		Art. 4/1.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 10		Art. 4/1.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 9 bis, art. 9ter, artikel 9quarter en Bijlage VII bis richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/2002
Artikel 11		Art. 4/1.3.1 en art. 4/1.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 12		Art. 4/1.3.1 en art. 4/1.3.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 10 bis, art. 11 bis en bijlage VII bis van richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/2002
Artikel 13		Art. 4/1.2.2, § 3 Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 9ter van richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/2002
Artikel 14		Art. 7.5.1, tweede lid Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 15		Art. 8.2.1, art. 8.3.1 en art. 8.4.1 Energiedecreet van 8 mei 2009	Artikel 8 van Richtlijn 2010/31/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/844 ^[4]
Artikel 16		Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 17		Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 18		Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 19		Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 20		Art. 10.1.1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 21		Art. 10.1.6 Energiedecreet van 8 mei 2009	

³ Voetnoot in de door de gemachtigde overgemaakte rechtsgrondtabel: Er is momenteel in het Energiedecreet geen expliciete rechtsgrond voor de invoering van de energieaudit. De decretale rechtsgrond m.b.t. het renovatieadvies (art. 11.2/1.1 Energiedecreet) is ook nog niet in werking getreden. Voor de opheffing van het hoofdstuk m.b.t. de energieaudit dient dan ook een beroep te worden gedaan op art. 20 BWHI.

⁴ Hieromtrent om uitleg gevraagd, bevestigde de gemachtigde dat artikel 15 van het ontworpen besluit niet voorziet in een omzetting van een richtlijn.

	Art. 11.1.5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 22	Art. 10.1.6 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 11.1.5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 23	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 24	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 25	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 26	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 27	Art. 11.1.4, eerste lid, 1° Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 28	Art. 11.1.4, eerste lid, 1°, 2°, 4° Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 29	Art. 11.1.5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 30	Art. 11.1.5, derde lid Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 31	Art. 11.2.1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 32	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 33	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 34	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 35	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 36	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 37	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 38	Art. 11.2.1 en art. 11.2.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 39	Art. 11.2.1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 40	Art. 20 BWHI ⁵	
Artikel 41	Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 42	Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 43	Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 44	Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 45	Art. 10.1.2 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 46	Art. 10.1.4 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 47	Art. 7.1.3 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 7.1.4/1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 48	Art. 11.2.1 Energiedecreet van 8 mei 2009	
Artikel 49	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 11.1.5, eerste lid Energiedecreet van 8 mei 2009	Bijlage I van Richtlijn 2010/31/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/844
Artikel 50	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 11.1.5, eerste lid Energiedecreet van 8 mei 2009	Bijlage I van Richtlijn 2010/31/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/844

⁵ Voetnoot in de door de gemachtigde overgemaakte rechtsgrondtabel: Er is momenteel in het Energiedecreet geen expliciete rechtsgrond voor de invoering van de energieaudit. De decretale rechtsgrond m.b.t. het renovatieadvies (art. 11.2/1.1 Energiedecreet) is ook nog niet in werking getreden. Voor de opheffing van het hoofdstuk m.b.t. de energieaudit dient dan ook een beroep te worden gedaan op art. 20 BWHI.

Artikel 51	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 11.1.5, eerste lid Energiedecreet van 8 mei 2009	Bijlage I van Richtlijn 2010/31/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/844
Artikel 52	Art. 11.1.1, § 1 Energiedecreet van 8 mei 2009 Art. 11.1.5, eerste lid Energiedecreet van 8 mei 2009	Art. 2, punt 3, art. 8 paragraaf 1 en Bijlage I van Richtlijn 2010/31/EU, zoals gewijzigd door richtlijn 2018/844
Artikel 53	Art. 64, eerste lid van het decreet van 16 november 2018 houdende diverse bepalingen inzake energie	
Artikel 54	Inwerkingtredingsbepaling	
Artikel 55	Uitvoeringsbepaling	

Hiermee kan worden ingestemd onder voorbehoud van het volgende:

3.2.1. Voor het ontworpen artikel 3/1.4.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 12 van het ontworpen besluit), naar luid waarvan een tussenpersoon of een beheerder van een centrale bron beschouwd wordt als een warmte- of koudeleverancier, vermeld in artikel 1.1.3, 133°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wordt rechtsgrond gezocht in de artikelen 4/1.3.1 en 4/1.3.2 van hetzelfde decreet.

3.2.2. In artikel 4/1.3.1, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om nadere regels uit te vaardigen voor de taken van de leveranciers van thermische energie, die in het eerste lid worden vermeld. In die regels kunnen de taken van de leveranciers van thermische energie verder worden gepreciseerd en geconcretiseerd. Luidens artikel 4/1.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan de Vlaamse Regering iedere leverancier die thermische energie levert aan warmte- of koudeafnemers in het Vlaamse Gewest via een warmte- of koudenet, openbardienstverplichtingen opleggen.

3.2.3. In artikel 1.1.3, 133°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, waarnaar het ontworpen artikel 3/1.4.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 verwijst, wordt het begrip “warmte- of koudeleverancier” gedefinieerd als volgt:

“elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die aan *afnemers* thermische energie via een warmte- of koudenet verkoopt;”.

Onder een “afnemer van thermische energie” dient dan weer te worden verstaan “elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die thermische energie afneemt om te voorzien *in zijn eigen behoeftes*”.⁶

3.2.4. In zoverre een beheerder van een centrale bron luidens het ontworpen artikel 3/1.4.1, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010, warmte, koud of warm water binnen een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw verder verdeelt bij verschillende *eindgebruikers* van thermische energie, kan de gelijkstelling met een warmte- of koudeleverancier worden aanvaard, vermits die beheerder thermische energie verdeelt aan personen die in hun eigen behoeftes voorzien.

Er kan dan ook worden aanvaard dat de artikelen 4/1.3.1, tweede lid, en 4/1.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 rechtsgrond bieden om aan de beheerders de in het

⁶ Artikel 1.1.3, 11°/1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

ontworpen artikel 3/1.4.1, tweede lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 vermelde taken en verplichtingen op te leggen.

3.2.5. Het voorgaande gaat daarentegen niet op voor de in het ontworpen artikel 3/1.4.1, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 vermelde tussenpersonen die thermische energie afnemen van een warmte- of koudeleverancier.

Uit artikel 1.1.3, 126°, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 valt op te maken dat een “tussenpersoon” geen energie verkoopt aan afnemers in de voormelde zin, namelijk aan personen die voorzien in hun eigen behoefte, maar aan een andere tussenpersoon of leverancier.

Door tussenpersonen te beschouwen als warmte- of koudeleveranciers breidt het ontworpen artikel 3/1.4.1, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 dat begrip uit tot personen die thermische energie verkopen aan andere personen dan aan afnemers in de zin van artikel 1.1.3, 11°/1, van het Energiedecreet. Hiervoor bieden de artikelen 4/1.3.1, tweede lid, en 4/1.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, of enige andere bepaling van dat decreet, geen rechtsgrond. Bijgevolg moet de verwijzing naar de tussenpersonen in het ontworpen artikel 3/1.4.1, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden weggelaten.

3.3.1. Luidens het ontworpen artikel 7.11.4, § 6, van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 15 van het ontworpen besluit) houdt het Vlaams Energieagentschap een databank bij van bepaalde projecten, waarbij de databank per project minstens de identificatiegegevens van het project en van de steunaanvrager omvat, alsook de voor het project toegekende steun. In het ontworpen artikel 8.8.1, § 2, zesde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 22 van het ontworpen besluit) wordt dan weer voorzien in een door “de betrokken partijen” en “de overheid” te consulteren databank van conformiteitsverklaringen inzake luchtdichtheid en ventilatie waarover een organisator van een kwaliteitskader moet beschikken, waarbij hij de vertrouwelijkheid van gevoelige informatie moet waarborgen.

3.3.2. Voormelde bepalingen strekken ertoe het verzamelen en de verwerking van persoonsgegevens te regelen. Een dergelijke regeling vormt een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Dat recht heeft immers een ruime draagwijdte en omvat, onder meer, de bescherming van persoonsgegevens en van persoonlijke informatie.⁷

Bijgevolg is het in artikel 22 van de Grondwet opgenomen wettigheidsbeginsel van toepassing, en moet er een degelijke decretale basis zijn voor die inmenging. Volgens het Grondwettelijk Hof waarborgt die grondwetsbepaling immers aan elke burger dat geen enkele inmenging in het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Bijgevolg dient de decreetgever de te verwerken persoonsgegevens en de finaliteit van de gegevensverwerking, die als essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens moeten worden beschouwd, op voldoende wijze te regelen.

⁷ GwH 4 april 2019, nr. 49/2019, B.43.1.

3.3.3. Gevraagd naar de rechtsgrond voor de voormelde bepalingen van het ontworpen besluit in het licht van het voorgaande, antwoordde de gemachtigde:

“- Artikel 15.

De rechtsgrond uit de AVG is artikel 6, lid 1, e). De bepaling steunt in het Energiedecreet op artikel 8.2.1, artikel 8.3.1 en artikel 8.4.1. Op basis van deze artikelen kan de Vlaamse Regering steunprogramma's opstellen met tegemoetkomingen ten voordele van natuurlijke personen, ondernemingen en niet-commerciële instellingen, publiekrechtelijke rechtspersonen, de netbeheerders en de beheerders van het transmissienet. De toevoeging aan artikel 7.11.4 van het Energiebesluit kadert binnen het steunprogramma voor kleine en middelgrote windturbines. Deze databank is noodzakelijk omdat in het licht van staatssteun aan de Europese Commissie moet kunnen worden gerapporteerd over de verstrekte steun. Aangezien deze databank zodoende ook persoonsgegevens m.b.t. de subsidiegerechtigde zal bevatten, dient het bestaan van deze databank in het licht van de AVG reglementair te worden onderbouwd.

- Artikel 22.

De rechtsgrond uit de AVG is artikel 6, lid 1, e). In het Energiedecreet kan rechtsgrond worden gevonden in artikel 10.1.6 en artikel 11.1.5, derde lid. Het eerste artikel geeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om kwaliteitseisen en kwaliteitscontroles op te leggen aan aannemers van werken en diensten, als ook regels te bepalen voor de manier waarop die eisen en controles worden uitgevoerd. Het tweede artikel geeft nog eens expliciet deze bevoegdheid aan de Vlaamse Regering voor wat betreft de toepassing van de berekeningsmethode.”

3.3.4. De artikelen 8.2.1, 8.3.1 en 8.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 beperken zich er evenwel toe de Vlaamse Regering op zeer algemene wijze te machtigen om steunprogramma's op te stellen, maar regelen op geen enkele wijze de verwerking van de persoonsgegevens die gepaard gaan met het opstellen van die programma's.

Hetzelfde geldt voor de artikelen 10.1.6 en 11.1.5, derde lid, van hetzelfde decreet. In die bepalingen wordt de Vlaamse Regering weliswaar gemachtigd om de eisen te bepalen waaraan de personen of organisaties moeten voldoen die de kwaliteitscontroles uitvoeren waarin die bepalingen voorzien, maar ze houden geen regeling van de verwerking van persoonsgegevens in.

Voor de voormelde regelingen van het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens blijkt er derhalve geen uitdrukkelijke decretale rechtsgrond voorhanden te zijn. Vooraleer het ontworpen artikel 7.11.4, § 6, van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 15 van het ontworpen besluit) en het ontworpen artikel 8.8.1, § 2, zesde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 (artikel 22 van het ontworpen besluit) doorgang kunnen vinden, zal dus eerst een afdoende decretale rechtsgrond moeten worden gecreëerd.

VORMVEREISTEN

4.1. Zoals hiervoor vermeld, wordt in de artikelen 15 en 22 van het ontwerp de verwerking van persoonsgegevens geregeld.

Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

4.2. Aan deze vormvereiste is niet voldaan, aangezien enkel een advies van 30 juni 2020 van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens werd overgemaakt.⁸

4.3. In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017,⁹ heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de AVG,¹⁰ noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de ‘specifieke’ regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.¹¹ Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de in opmerking 4.1 aangehaalde verordeningsbepalingen, hoort daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van de ‘algemene’ regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.¹² Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het ontwerp doorgang kan vinden.

⁸ Advies VTC nr. 2020/15 van 30 juni 2020.

⁹ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

¹⁰ Zie immers artikel 51, lid 1, van de AVG.

¹¹ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 115 (opmerking 7.1).

¹² *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

4.4. Indien de adviesaanvrager van oordeel zou zijn dat het raadplegen van zowel de Gegevensbeschermingsautoriteit als de Vlaamse toezichtcommissie problematisch zou kunnen zijn, staat het aan hem om een initiatief te nemen om desgevallend een samenwerkingsakkoord te sluiten over de wijze waarop de adviesverplichting die voortvloeit uit de in opmerking 4.1 aangehaalde verordeningsbepalingen door de toezichthoudende autoriteiten van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan worden vervuld,¹³ op voorwaarde dat hiermee geen uitwisseling, afstand of teruggave van bevoegdheid in hoofde van de betrokken overheden gepaard gaat.

Een dergelijke samenwerking zou overigens ook in het verlengde liggen van de bepalingen van de AVG met betrekking tot zowel de vereiste afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van verscheidene lidstaten¹⁴ op elkaar als de vereiste onderlinge afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van eenzelfde lidstaat op elkaar.¹⁵⁻¹⁶

5. Uit het dossier blijkt dat het ontwerp werd aangemeld bij de Europese Commissie in het raam van richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’ (omwille van de herinvoering van de erkenningsregeling voor organisatoren van een kwaliteitskader voor de uitvoering van luchtdichtheidstesten of de opmaak van ventilatieverslagen) en richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 ‘betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij’ (omwille van de wijzigingen aan de berekeningsmethodiek van de energieprestatieregelgeving).

De gemachtigde bevestigde in dit verband dat de wachtermijn van drie maanden eindigt op 21 september 2020.

6. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

7. Zoals vermeld (opmerking 2) strekt het ontwerp tot de gedeeltelijke omzetting van richtlijn 2012/27/EU, richtlijn 2014/94/EU, richtlijn (EU) 2018/844 en richtlijn (EU) 2018/2002.

¹³ Zie in dat verband ook de meer algemene suggestie in advies 61.267/2/AV, *l.c.*, 115-116 (opmerking 8).

¹⁴ Zie de artikelen 60 tot 67 van de AVG..

¹⁵ Zie artikel 51, leden 1 tot 3, van de AVG.

¹⁶ Zie Adv.RvS 66.033/1/AV van 3 juni 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2019 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, wat betreft de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars’, opmerkingen 5.1 tot 5.4.

De aangewezen werkwijze bij de omzetting van richtlijnen bestaat erin de verwijzing naar de omgezette richtlijnen op te nemen in een apart artikel in het dispositief van de tekst.¹⁷ Het verdient dan ook aanbeveling om de verwijzing in het opschrift naar de omzetting van richtlijn 2018/844/EU weg te laten en vooraan in het ontwerp een artikel in te voegen dat verduidelijkt dat een gedeeltelijke omzetting van de voormelde vier richtlijnen wordt beoogd. Dat artikel kan als volgt luiden:

“Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van:

1° richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG;

2° richtlijn 2014/94/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen;

3° richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen en Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie;

4° richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 houdende wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie.”

8. De artikelen 16 tot 20 en 40 tot 45 van het ontwerp strekken tot de opheffing van de regeling betreffende de “energiedeskundige type B” en de “energieaudit residentieel”.

Gevraagd of niet moet worden voorzien in een overgangsregeling voor personen die erkend zijn als “energiedeskundige type B”, zodat deze tijdelijk nog hun activiteiten kunnen blijven uitoefenen, antwoordde de gemachtigde:

“Er wordt geen overgangsregeling voorzien, aangezien de activiteitsgraad quasi nihil is. Het aantal ingediende EAP-dossiers is de laatste jaren stelselmatig gedaald, tot slecht 2 dossiers in 2019. Tot op heden werd in 2020 nog geen enkel dossier ingediend.

Bovendien is de software zowel inhoudelijk als softwarematig sterk verouderd is, waardoor het niet meer aangewezen is om op basis van deze software advies te geven.

In 2019 werd het vernieuwd EPC gelanceerd, dat een uitgebreid advies op maat van de woning bevat. Dit EPC kan ook op vrijwillige basis gebruikt worden om energieadviezen aan te leveren. Het grootste deel van de energiedeskundigen type B die gedurende de voorbije jaren nog EAP-advies verleenden, heeft zich intussen al omgeschoold tot energiedeskundige type A.”

Er valt niet uit te sluiten dat een (klein) aantal personen die thans “energiedeskundige type B” zijn, voor hangende dossiers alsnog een “energieaudit residentieel” wensen in te dienen na de inwerkingtreding van de ontworpen regeling. Om dit alsnog mogelijk te maken, zou in een overgangsregeling moeten worden voorzien voor opdrachten die werden toegekend voor die inwerkingtreding maar die nog niet werden afgerond.

¹⁷ Omzendbrief VR 2019/4 ‘betreffende de Wetgevingstechniek’, aanwijzing 147.

9. De vermelding van vroegere wijzigingen van bepalingen tot wijziging waarvan het ontwerp strekt, is niet altijd correct. Bij wijze van voorbeeld kan het volgende worden opgemerkt:

- in artikel 1 van het ontwerp moet de verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 worden vervangen door een verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2020;¹⁸
- in artikel 26 van het ontwerp moet de verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 13 januari 2017 worden vervangen door een verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018;¹⁹
- in de artikelen 32 en 38 van het ontwerp moet de verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2015 (lees: 2011), worden weggelaten;²⁰
- in artikel 49 van het ontwerp moet de verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2017 worden vervangen door een verwijzing naar het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018²¹ en moet ook melding worden gemaakt van de wijziging van de betrokken bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019.²²

Het ontwerp moet dan ook vanuit dit opzicht nog eens grondig worden nagekeken.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

10. In de aanhef moet eveneens melding worden gemaakt van de datum waarop de wachttermijn na de aanmelding bij de Europese Commissie overeenkomstig richtlijn 2006/123/EG en richtlijn (EU) 2015/1535 verstrijkt.

¹⁸ Besluit van de Vlaamse Regering van 3 april 2020 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft aanpassingen aangaande geothermie bij groene warmte en de aanpassing van de parameters voor de berekening van de onrendabele top’.

¹⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft diverse bepalingen over energie’.

²⁰ Het eerste lid van de betrokken bepalingen werd immers niet gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2011 ‘houdende wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid’.

²¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 ‘houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft diverse bepalingen over energie’.

²² Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de implementatie van het besluit SA.46013 van de Europese Commissie inzake het Vlaamse steunmechanisme voor groene stroom en WKK en houdende diverse bepalingen’.

Artikel 6

11. In de inleidende zin van artikel 6 van het ontwerp schrijve men “In artikel 3.2.18, *eerste lid*, van hetzelfde besluit”.

Artikel 9

12. In artikel 9 van het ontwerp schrijve men “individuele en centrale verbruiksmeters” (in plaats van “waaraan verbruiksmeters”).

Artikel 10

13. Het ontworpen artikel 3/1.2.1, § 1/1, van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet in een verplichting om verbruiksmeters en warmtekostenverdelers²³ te plaatsen die op afstand leesbaar zijn en om bestaande meters uiterlijk op 1 januari 2027 op afstand leesbaar te maken of ze te vervangen door meters die op afstand leesbaar zijn.

Die bepaling lijkt weliswaar een correcte omzetting te vormen van de richtlijn (EU) 2018/2002,²⁴ maar de concrete verplichtingen die eruit voortvloeien zijn onduidelijk. Zo wordt niet bepaald op wie de verplichting rust om aan de nieuwe vereisten inzake de verbruiksmeters en warmtekostenverdelers te voldoen en wie kan vaststellen dat een bestaande meter of verdeler niet meer voldoet aan de opgelegde vereisten.

Hieromtrent om uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“De verplichtingen volgen uit artikel 9*quater* van de richtlijn energie-efficiëntie. Daar is niet bepaald wie de gegevens vanop afstand moeten/mogen uitlezen. Het is mogelijk dat dit later nog gereguleerd wordt.

(...) Artikel 3/1.2.1 van het Energiebesluit betreft een algemene bepalingen over de voorwaarden waaraan verbruiksmeters voor het warmte-, koelings- of warmwaterverbruik moeten voldoen. Hierin is niet gespecificeerd op wie de verantwoordelijkheid rust om de verbruiksmeter op afstand uitleesbaar te maken.

Het besluit bevat geen regels over de verantwoordelijkheid voor het voldoen aan de voorwaarden waaraan verbruiksmeters moeten voldoen. (...) Het is mogelijk dat hierover op een later moment nog regulering komt.”

Vermits de verplichting, dat nieuwe verbruiksmeters en warmtekostenverdelers uitgerust zijn met een voorziening waarmee de gemeten hoeveelheden zowel ter plaatse als op afstand uitgelezen kunnen worden, geldt respectievelijk bij de inwerkingtreding van het te nemen besluit (verbruiksmeters), en vanaf 25 oktober 2020 (warmtekostenverdelers), moet in het thans voorliggende ontwerp reeds nader worden geregeld wie de verplichtingen waarin wordt voorzien, moet uitvoeren.

²³ Vanaf 25 oktober 2020.

²⁴ Artikel 9*quater* van richtlijn 2012/27/EU, zoals ingevoegd bij artikel 1, 6), van richtlijn (EU) 2018/2002.

14. In het ontworpen artikel 3/1.2.1, § 3, tweede zin, van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, (hierna: minister) gemachtigd om bijkomende regels vast te stellen voor de minimumvereisten waaraan een op afstand uitleesbare verbruiksmeter of warmtekostenverdeler moet voldoen.

Een delegatie aan een minister kan enkel betrekking hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden.

Naar luid van artikel 3/1.2.1, § 1, eerste tot derde lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 moet een verbruiksmeter voldoen aan de eisen, vermeld in het koninklijk besluit van 15 april 2016 ‘betreffende meetinstrumenten’, moet het een meter van het integrale type zijn, en moet de maximaal toelaatbare fout voldoen aan nauwkeurigheidsklasse 2. Volgens het ontworpen artikel 3/1.2.1, § 1, vierde lid, van hetzelfde besluit moet de watermeter voldoen aan de vereiste nauwkeurigheidsklasse, vermeld in het koninklijk besluit van 15 april 2016.

De machtiging waarin het ontworpen artikel 3/1.2.1, § 3, tweede zin, van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet, heeft enkel betrekking op een op afstand uitleesbare verbruiksmeter of warmtekostenverdeler. Bij de uitvoering hiervan moet de minister de in de vermelde bepalingen gestelde vereisten voor verbruiksmeters en warmtekostenverdelers in het algemeen in acht nemen. De te bepalen minimumvereisten lijken dan ook de voorzieningen te betreffen waarmee de gemeten hoeveelheden op afstand kunnen worden gelezen. Gelet hierop lijkt de delegatie aan de minister te kunnen worden aanvaard.

Artikel 12

15. Naar luid van het ontworpen artikel 3/1.4.1, laatste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 kan de beheerder van een centrale bron of een tussenpersoon²⁵ de verplichtingen waarin die bepaling voorziet delegeren aan een derde partij, in welk geval de kosten, voor zover redelijk, mogen worden doorgerekend aan de eindgebruikers van thermische energie.

De gemachtigde gaf dienaangaande de volgende verduidelijkingen:

- in geval van uitbesteding aan een derde partij blijft de beheerder van een centrale bron of de tussenpersoon de eindverantwoordelijke voor de naleving van de in artikel 3/1.4.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 bepaalde plichten;

- met het woord “kosten” wordt bedoeld “kosten in verband met de factureringsinformatie betreffende het individuele verbruik van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik in appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen”;

- met de zinsnede “de volgende verplichtingen”, zijnde de verplichtingen die kunnen worden gedelegeerd aan een derde, wordt bedoeld “de verplichtingen in het tweede lid”.

²⁵ Maar zie dienaangaande opmerking 3.2.5.

Het verdient aanbeveling om de tekst van het ontworpen artikel 3/1.4.1, laatste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 in het licht van deze verduidelijkingen aan te passen en daarbij in het bijzonder aandacht te hebben voor de samenhang tussen de eerste en de tweede zin van die bepaling.

Artikel 13

16.1. In het ontworpen artikel 3/1.5.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt soms gewag gemaakt van “eindgebruikers” en dan weer van “eindgebruikers van thermische energie”. Omwille van de eenvormigheid schrijve men systematisch “eindgebruikers van thermische energie”. Overigens wordt in het ontworpen artikel 1.1.1, § 2, 24°, van hetzelfde besluit enkel dat laatste begrip gedefinieerd.²⁶

16.2. In het ontworpen artikel 3/1.5.1, § 4, tweede lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 schrijve men “artikel 1.1.1, § 2, 48/1°” (in plaats van “artikel 1.1.1, 48/1°”).

Artikel 14

17.1. Artikel 6.4.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet voor elke elektriciteitsdistributienetbeheerder in een verplichting om jaarlijks in het geografisch gebied waarvoor hij is aangeduid een aanbesteding te organiseren voor de installatie, het onderhoud en de commerciële exploitatie van publiek toegankelijke oplaadpunten voor elektrische voertuigen, waarbij het aantal te installeren oplaadpunten wordt vastgesteld aan de hand van een in die bepaling vervatte formule.

Het ontworpen artikel 6.4.2, tweede lid, van hetzelfde besluit strekt ertoe te bepalen dat in 2020 de elektriciteitsdistributienetbeheerders *gezamenlijk* 1500 oplaadpunten installeren, waarbij ze in onderlinge samenspraak de spreiding van die oplaadpunten over het Vlaamse Gewest bepalen.

De gemachtigde gaf hierover de volgende toelichting:

“Volgens de geldende woordenboekdefinitie betekent ‘samenspraak’ niet noodzakelijk dat er unanimiteit moet zijn. Wel moet er op zijn minst overleg en onderhoud plaats vinden tussen de elektriciteitsdistributienetbeheerders. In de praktijk zal die uitrol trouwens geschieden via de gemeenschappelijke werkmaatschappij Fluvius en zal de samenspraak en afstemming in de schoot van Fluvius geschieden.”

17.2. Artikel 6.4.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 kadert in de omzetting van de richtlijn 2014/94/EU, waarvan artikel 4, lid 1, bepaalt:

“De lidstaten zorgen er door middel van hun nationale beleidskaders voor dat op 31 december 2020 een passend aantal publiek toegankelijke oplaadpunten is geïnstalleerd, zodat elektrische voertuigen ten minste in stedelijke en voorstedelijke agglomeraties en andere dichtbevolkte gebieden kunnen rijden, maar ook, waar passend, in door de

²⁶ Zie punt 24°, tot invoeging waarvan artikel 1, 2°, van het ontwerp strekt.

lidstaten te bepalen netwerken. Hoeveel van deze oplaadpunten er komen, wordt bepaald aan de hand van onder meer het aantal elektrische voertuigen dat uiterlijk eind 2020 zal zijn ingeschreven volgens ramingen in de nationale beleidskaders, en van goede handelwijzen en aanbevelingen van de Commissie. Waar passend wordt rekening gehouden met bijzondere behoeften inzake de installatie van publiek toegankelijke oplaadpunten bij stations van het openbaar vervoer.”

Gevraagd of de ontworpen regeling voldoende waarborgt dat elektrische voertuigen in stedelijke en voorstedelijke agglomeraties en in andere dichtbevolkte gebieden zullen kunnen rijden, antwoordde de gemachtigde:

“(…) de bepaling moet zeker worden begrepen als zijnde voordelig omdat onder de huidige regeling elke elektriciteitsdistributienetbeheerder individueel een doelstelling had. Er wordt nu gegaan naar één gemeenschappelijke doelstelling voor het hele Vlaamse Gewest. Die doelstelling moet dan door de elektriciteitsdistributienetbeheerders gezamenlijk worden gehaald en is niet gebonden aan individuele doelstellingen per netgebied. Dat is voordelig voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder.

(…) Uit de praktijk blijkt dat de individuele doelstellingen per elektriciteitsdistributienetbeheerder voor 2020 te rigide en onvoldoende flexibel zijn om tot een goede gespreide uitrol over het hele Vlaamse Gewest te komen. Het heeft immers in bepaalde gevallen tot gevolg dat men laadpunten zou moeten installeren op locaties waar er geen of onvoldoende vraag is, en dat op locaties waar er wel vraag is er geen laadpunten meer worden geïnstalleerd omdat het quotum van die specifieke distributienetbeheerder al werd bereikt. Dit heeft tot consequentie dat de meer landelijke distributienetbeheerders niet zo makkelijk aan die doelstellingen kunnen voldoen terwijl in meer verstedelijkt gebied de vraag hoger kan zijn dan de doelstelling. Door de voorgestelde wijziging kunnen de oplaadpunten worden geïnstalleerd op de locaties in het Vlaamse Gewest die het meest geschikt in functie van gebruik zijn zonder dat aan het totaal aantal voor 2020 beoogde te installeren oplaadpunten (1500) afbreuk wordt gedaan.”

Gelet hierop kan de ontworpen regeling worden aanvaard. Dat is des te meer het geval nu uit artikel 6.4.6 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voortvloeit dat elektriciteitsdistributienetbeheerders de aanbesteding van de oplaadpunten voor elektrische voertuigen zodanig moeten organiseren dat de kosten de opbrengsten voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders niet overtreffen. Vermits in stedelijke en voorstedelijke agglomeraties en andere dichtbevolkte gebieden de rentabiliteit van de oplaadpunten hoger ligt, kan dus makkelijker aan die voorwaarde worden voldaan, en kan worden aangenomen dat de elektriciteitsdistributienetbeheerders bij voorkeur in die gebieden oplaadpunten zullen installeren.

Artikel 18

18. In artikel 18 van het ontwerp moet het woord “telkens” worden weggelaten.

Artikel 22

19. In de inleidende zin van artikel 22 moet worden verwezen naar artikel 21 (in plaats van artikel 19) van het aan te nemen besluit.

Artikel 35

20. Het ontworpen artikel 9.2.5/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet “[i]n de gevallen vermeld in artikel 9.2.3, §1, tweede lid, artikel 9.2.4, tweede lid, artikel 9.2.8, §1, tweede lid, en artikel 9.2.9, tweede lid,” in een verplichting voor de eigenaar van een gebouweenheid binnen het appartementsgebouw om ook een kopie van het energieprestatiecertificaat gemeenschappelijke delen te bezorgen aan de kandidaat-koper of de kandidaat-huurder.

De artikelen 9.2.8 en 9.2.9 van het Energiebesluit van 19 november 2010, waarnaar die bepaling verwijst, hebben evenwel betrekking op niet-residentiële gebouwen, niet op appartementsgebouwen, die residentiële gebouwen zijn. Erop gewezen dat het dan ook onlogisch is dat de verplichting waarin het ontworpen artikel 9.2.5/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet ook betrekking heeft op niet-residentiële gebouwen, verklaarde de gemachtigde:

“Er kan akkoord worden gegaan met deze opmerking. Een niet-residentieel gebouw is niet bestemd (...) voor individuele of collectieve bewoning waardoor deze verplichting niet van toepassing is op artikel 9.2.8 en 9.2.9 van het Energiebesluit.”

De verwijzing naar de artikelen 9.2.8, § 1, tweede lid, en 9.2.9, tweede lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010 moet derhalve worden weggelaten uit het ontworpen artikel 9.2.5/3 van hetzelfde besluit.

Artikel 46

21.1. In het ontworpen artikel 11.2.6, eerste lid, 3°, van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt bepaald dat het Vlaams Energieagentschap een erkenning kan intrekken als een opleidings- of exameninstelling, of diens personeel bij de uitvoering van diens taken:

- “a) niet onpartijdig handelt;
- b) aan belangenvermenging doet”.

Hieromtrent om nadere uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“Het gaat niet om cumulatieve eisen. Het volstaat om partijdig te handelen of aan belangenvermenging te doen om intrekking van de erkenning van een opleidings- of exameninstelling door het Vlaams Energieagentschap mogelijk te maken conform artikel 11.2.6, eerste lid van het Energiebesluit.”

In het licht hiervan schrijve men duidelijkheidshalve “niet onpartijdig handelt of aan belangenvermenging doet”.

21.2. Volgens de gemachtigde moet in de voormelde bepaling onder “belangenvermenging” het volgende worden begrepen:

“Een persoonlijk belang hebben bij het slagen (of falen!) van de kandidaat is inderdaad een goed voorbeeld van het bestaan van belangenvermenging dat we net willen vermijden. Uit de praktijk werd immers door het VEA vastgesteld dat dergelijke

praktijken zich in het veld voor deden. Zo heeft het VEA al een klacht ontvangen van kandidaten die klaagden dat de examinator strenger examineerde voor personen die woonachtig waren in het gebied waar diens eigen zoon al als erkend energiedeskundige optrad.”

Artikel 47

22.1. Het ontworpen artikel 12.3.21 van het Energiebesluit van 19 november 2010 is op meerdere punten onduidelijk.

22.2. Zo wordt er in de eerste zin gewag gemaakt van projecten “die voorafgaand aan de indienstname van de installatie beslissen”. Aangezien “projecten” evident geen beslissingen kunnen nemen, moet worden geschreven “waarvan de aanvragers voorafgaand aan de indienstname van de installatie beslissen”. De gemachtigde bevestigde overigens dat dit werd bedoeld.

22.3. Gevraagd wat wordt bedoeld met de zinsnede “voor zover hierdoor de drempel van representatieve naar projectspecifieke categorie niet wordt overschreden, met behoud van hun startdatum” antwoordde de gemachtigde:

“Met deze zinsnede wordt bedoeld dat de startdatum behouden blijft. De aanpassing zoals hier voorgesteld lijkt er op neer te komen dat [met] het niet wijzigen van de startdatum een extra voorwaarde wordt gesteld (zie de toevoeging van “en”), terwijl de intentie is om te bevestigen dat er geen impact is op de startdatum.”

Het antwoord van de gemachtigde verschaft onvoldoende duidelijkheid over de draagwijdte van deze zinsnede. Er zijn immers twee mogelijkheden. Ofwel geldt als voorwaarde dat de startdatum ongewijzigd blijft, en dient dit aldus in de ontworpen bepalingen als tweede cumulatieve voorwaarde te worden geformuleerd. Ofwel is het niet de bedoeling om rechtsgevolgen te verbinden aan een eventuele wijziging van de startdatum, en dient de zinsnede “met behoud van de startdatum” te vervallen. De stellers van het ontwerp moeten voor één van beide mogelijkheden kiezen en de tekst van het ontwerp in functie hiervan aanpassen.

22.4. Naar luid van de tweede zin van ontworpen artikel 12.3.21 van het Energiebesluit van 19 november 2010 is, ingeval de projectcategorie wordt gewijzigd, de bandingfactor die van toepassing wordt, “de laagste bandingfactor van hetzij de originele representatieve projectcategorie, hetzij de representatieve projectcategorie waarnaar wordt gewijzigd.” In geval van behoud van dezelfde bandingfactor wordt evenwel geen nieuwe bandingfactor toepasselijk. Het is dan ook aangewezen om te opteren voor een alternatieve formulering, zoals bijvoorbeeld:

“Indien de representatieve projectcategorie waarnaar wordt gewijzigd tot een lagere bandingfactor aanleiding geeft, is deze lagere bandingfactor toepasselijk. De wijziging kan geen aanleiding geven tot een verhoging van de bandingfactor toepasselijk op de in de principebeslissing vermelde representatieve projectcategorie.”

Artikel 51, 1° en bijlagen 1, 2 en 3

23. In het ontworpen punt 1.f van bijlage XI bij het Energiebesluit van 19 november 2010, (artikel 51, 1°, van het ontwerp) en de ontworpen bijlagen V, VI en XII van hetzelfde besluit (bijlagen 1, 2 en 3 bij het ontwerp) wordt verwezen naar technische normen, waarvan de meeste niet in het Nederlands beschikbaar zijn.

In het verleden heeft de Raad van State al herhaaldelijk gewezen op het probleem dat technische normen waarnaar wordt verwezen in wet- en regelgeving, niet in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt, dat ze niet in het Nederlands zijn gesteld of vertaald en dat ze in de regel enkel beschikbaar zouden zijn tegen een bepaalde vergoeding.

Het knelpunt van de ontbrekende bekendmaking van technische normen waarnaar in Belgische rechtsregels wordt verwezen, zou op een horizontale manier moeten worden onderzocht en opgelost. Mochten er voor het oplossen hiervan bijzondere redenen zijn om bij wet af te wijken van de gebruikelijke bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, dan zal erop moeten worden toegezien dat deze bekendmaking beantwoordt aan de essentiële randvoorwaarden op het gebied van toegankelijkheid en kenbaarheid van een officiële bekendmaking. Essentieel hierbij is de beschikbaarheid van een Nederlandse versie van de betrokken normen. Daarnaast mag, indien voor het consulteren van de voornoemde normen een vergoeding wordt gevraagd, het bedrag ervan de toegankelijkheid van die normen niet op onevenredige wijze belemmeren.

Zolang er geen dergelijke wettelijke regeling is tot stand gekomen, wordt in de ontworpen regeling verwezen naar een norm die niet in overeenstemming met artikel 190 van de Grondwet is bekendgemaakt en die bijgevolg niet tegenwerpbaar is.

Bijlage 1

24. Het ontworpen punt 12.1.1, vierde lid, van bijlage V bij het Energiebesluit van 19 november 2010 (bijlage 1 bij het ontwerp) bepaalt:

“Alleen fotovoltaïsche zonne-energiesystemen die na datum van de start van de werken volledig geplaatst zijn op de site waarop de beschouwde EPB-eenheid zich bevindt en die niet vanaf een ander perceel verplaatst zijn naar het perceel van de beschouwde EPB-eenheid, worden beschouwd. Andere systemen worden niet beschouwd.”

Hieromtrent om nadere uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“Vanzelfsprekend gaat het hier om verplaatsing van reeds geplaatste PV-panelen, zoals in de bis-nota toegelicht. De rationale achter deze bepaling is namelijk het voorkomen van het wegnemen van PV-panelen op een ander perceel, waarvoor reeds voordelen zijn genoten. Dat kan enkel als deze geplaatst zijn, niet gestockeerd of geproduceerd op een ander perceel.”

In de *bis*-nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 wordt dienaangaande het volgende uiteengezet:

“De ratio legis voor die bepaling is:

- Het vermijden dat een bestaande PV-installatie die reeds andere voordelen geniet (bv. terugdraaiende teller, PV-subsidie^(...)...) via het verplaatsen ervan naar een ander nieuw op te richten gebouw of een gebouw waar een IER wordt doorgevoerd ook nog eens kan worden gevaloriseerd in het kader van het minimumaandeel hernieuwbare energie en het E-peil dat bij de EPB-regelgeving van toepassing is. en zonder dat die voormelde voordelen teniet worden gedaan.

- De energieprestatieregelgeving is vanaf 2006 in voege. Het aantal gebouwen dat onder het toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving valt en aan de EPB-eisen werd onderworpen. neemt alsmaar toe. De energieprestatieregelgeving heeft dan ook een paradigmashift veroorzaakt in het bouwgebieden. Het doel van deze voorliggende maatregel is dan ook voorts het vermijden van een ‘pervers effect’ m.b.t. de energetische kwaliteit van het gebouw van waar de bestaande PV-panelen worden weggenomen. Indien dit immers een verplaatsing betreft weg van een gebouw dat al onder het toepassingsgebied van de EPB-regelgeving viel (vergunningaanvraag vanaf 1 januari 2006). dan wordt immers afbreuk gedaan aan de standstill-verplichting uit artikel 11.1.12 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dat stelt ‘De aangifteplichtige of zijn rechtsopvolgers mogen de in de EPB-aangifte vermelde installaties of constructies alleen wijzigen of vervangen voor zover die wijzigingen of vervangingen elk op zich minstens de prestaties leveren die in de EPB-aangifte vermeld werden.’ Door het wegnemen en verplaatsen van de PV-panelen op zo een gebouw wordt immers ontegensprekelijk afbreuk gedaan aan het in de EPB-aangifte vermelde E-peil en (voor dossiers met vergunningaanvraag vanaf 2014) ook aan het minimumaandeel hernieuwbare energie.”

De gemachtigde voegde daar nog het volgende aan toe:

“De verantwoording voor het niet kunnen inrekenen van de PV-installaties die verplaatst zijn vanaf een ander perceel, is het dubbel voordeel dat kan worden behaald (in de *bis*-nota worden hier reeds voorbeelden van aangehaald zoals terugdraaiende teller, PV-subsidie). Er is geen verbod voor de bouwheer om toch PV-panelen te plaatsten die van een ander perceel komen, doch kunnen deze niet worden gevaloriseerd in het kader van het minimumaandeel hernieuwbare energie en het E-peil dat bij de EPB-regelgeving van toepassing is. Zou dit wel mogelijk zijn, dan zou men met één PV-installatie blijven voordelen kunnen genieten door verplaatsing ervan, hetgeen afbreuk doet aan het doel van de energieprestatieregelgeving.

Wat betreft de verwijzing naar de standstillverplichting uit artikel 11.1.12 van het Energiedecreet: er wordt niet gepretendeerd dat dit op alle situaties van toepassing is. De energieprestatieregelgeving is in Vlaanderen voor bouwaanvragen sinds 1 januari 2006 in voege, waardoor PV-panelen die zijn geplaatst buiten toepassingsgebied van de energieprestatieregelgeving (bouwaanvragen voor 1 januari 2006) ook geen verplichting bestaat om bij wijziging of vervanging van installaties of constructies de energetische prestaties te behouden. Echter is het aantal gebouwen dat onder het toepassingsgebied valt steeds toenemend, en moet er van worden uitgegaan dat ook PV-panelen die geplaatst zijn in andere landen voordelen genieten die teniet kunnen worden gedaan.”

Gelet op wat voorafgaat lijkt de ontworpen regeling redelijk verantwoord in het licht van het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Wilfried VAN VAERENBERGH